

Jumalan (j. 36). Kuitenkaan he eivät tule Israelin kanssa jakamaan sen yhteyttä Jahveen. Hesekiel on edelleen nationalisti, jonka mukaan Jahve ja Israel kuuluvat yhteen.¹⁾

37:12

לְכֵן הִנְבֵּא וְאָמַרְתָּ אֵלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדַנִּי
 יְהוָה הִנֵּה אֲנִי פֹתַח אֶת־קַבְרוֹתֵיכֶם וְהֵעֵלִיתִי
 אֶתְכֶם מִקַּבְרוֹתֵיכֶם עִמִּי וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל־
 אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל:

Verbi הִבֵּאתִי esiintyy tässä Hifil -muodossa ('tuoda, johtaa')²⁾ Jälleen tässä yhteydessä on kokoaminen Jahven vaikuttama toimenpide. Kokoamisen objekti on Hesekielillä koko hänen julistuksensa ajan voimakkaasti painotettuna. Useissa paluuta käsittelevissä jakeissa hän näkee sanonnan כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל riittämättömäksi, sillä כָּל־בֵּית ilmentää sattuvammin kyseisen prosessin perinpohjaisuutta. Sana עִמִּי 'kansani', jonka Hesekiel rinnastaa ilmauksen כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל (j. 11) kanssa antaa ymmärtää, että 'koko Israelin heimo' on Jahven kansa (Deut. 14:2). Näin ollen puhdistustuomiot ovat jo tapahtuneet (20:38), tai niistä ei ainakaan kansan tulevaisuutta silmälläpitäen puhuta mitään.

1) J.A.Bewer, The Book of Ezekiel II (1954) s. 46.

2) Ks. Koehler-B.mt s. 112. - Mainittu verbimuoto tavataan Hesekielillä paluujulistuksen yhteydessä myös jakeissa 20:35-37, 34:13, 36:24 ja 37:21.

3) Ks. Koehler-B.mt s. 112.

4) Ks. Koehler-B.mt s. 112.

*mt.
edelle!*

Laakson kamaralla olevat luut (j. 2,11) kuvaavat koko Israelin heimon senhetkistä kuoleman kaltaista tilaa.¹⁾ Jakeet 12-14 osoittavat, että Hesekiel ajattelee selityksessään erityisesti maanpaossa eläviä kansanryhmiä.²⁾ Tässä joutuu kuitenkin kysymään, minkä tähden näyn yhteydessä on kuolleista luista käytetty sana $\square \backslash \lambda \Gamma \bar{\eta}$ 'kuoliaaksi lyödyt' (j. 9)³⁾ tarkoittamaan surmattuja tai miekalla tapettuja? Olisiko sittenkin kysymyksessä aivan omaa luokkaansa oleva ihme? Tutkijat selittävät kansan nostamisen ylös haudoista kuvaavan eksiilin haudoissa olevaa 'Israelin heimoa'.⁴⁾ Kyseinen toimenpide oli johtava poliittisesti ja uskonnollisesti kuolleen kansan jälleenheräämiseen kansalliseen ja hengelliseen elämään.⁵⁾

Useissa aikaisemmin käsittelemissämme tekstiyhteyksissä (esimerkiksi 36:24-26) Jahve lupaa 'Israelin heimolle' uuden hengen vasta paluun tapahduttua. Jakeessa 14 on tapahtumien kulku päinvastainen. Kuitenkaan tässä ei tarvitse olla ristiriitaa, mikäli kysymys on 'elämän hengestä' (Gen. 6:17, 7:22)⁶⁾ eikä uudistuksesta (36:25-27), jonka Jahve on lopulta vaikuttava kansansa kohdalla. Eksiilissä olevan kansan mielialaa sävyttää yleinen toivottomuus (j. 11). Tähän ajan harmauteen tuo Hesekiel toivon kipinän julistamalla:

1) Ks. Puukko: mt. IV s. 285.

2) Ks. Herrmann: mt. s. 235.

3) Ks. Koehler - Baumgartner: mt. s. 242.

4) Ks. Schedl: mt. IV s. 433,434.

5) Ks. Plumptre: mt. II s. 266.

6) Ks. May: mt. VI s. 268.

"Minä (Jahve) sijoitan teidät omaan maahanne" (j. 14).
 Sanonta סְׁבַח־לְיְהוָה ilmaisee, ettei kysymyksessä voi olla mikä maa tahansa. Näin profeetta tuo israelilaisten mieliin liiton, jonka Jahve on valalla vannonen tehnyt heidän esi-isiensä kanssa: "Tämä on se maa, jonka minä valalla vannonen olen luvannut Aabrahamille, Iisakille ja Jaakobille, sanoen: 'Sintun jälkeläisillesi minä annan sen'" (Deut. 34:4).

Itse paluutapahtumaa silmälläpitäen esiintyy tutkijoilla käsityskantoja, joiden mukaan näky kuolleista luista sai kirjaimellisessa muodossa vain osittaisen, rajoitetun ja satunnaisen täyttymyksen Serubbaabelin ja Esran restauraatiossa.¹⁾ Jos 'koko Israelin heimon' (j. 11) selitetään palanneen kokonaisuudessaan, mikäli kaikki sen jäljellä olevat sukukunnat olivat edustettuina kotiin tulevien joukossa²⁾, on väite perätön. Mayn mukaan tekstiyhteys tuo mieluummin mieleen Babyloniasta paluun kuin kokoamisen yleisestä diasporasta.³⁾ Tällöin jäisi kuitenkin selittämättömäksi kyseinen ajatus koko Israelin heimon kotiutumisesta, mikä esiintyy yksityiskohdissaan täsmennettynä Hesekielin myöhemmässä julistuksessa: ". . . enkä jätä sinne (pakana-kansojen keskuuteen) ainoatakaan heistä" (39:28). Israelin kansan kuolleistanouseminen tulee olemaan ainutlaatuinen, Jumalan vaikuttama ihme⁴⁾, jollaisena aivan erityisesti

1) Ks. Plumptre: mt. II s. 266.

2) Ks. Hahn: mt. s. 28.

3) Ks. May: mt. VI s. 266.

4) Ks. Rad: mt. II s. 248.

3) Cooke: mt. s. 402.

kansan yhteisymmärrys tullaan kokemaan.¹⁾ Seurauksena koko Israelin heimon sijoittamisesta omaan maahansa on, että kansa tulee tietämään, että Jahve on Herra (j. 14).

37:21

וּדְבַר אֱלֹהִים כִּה־אָמַר אֲדַנִּי יְהוָה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִלְכוּ־שָׁם וְקִבְצוּתִי
אֹתָם מִסָּבִיב וְהִבֵּאתִי אֹתָם אֶל־אֲדַמְתָּם:

Puhuessaan Hesekielin kirjan 37. luvusta Schedl Fohreriin viitaten esittää ajatuksen, jonka mukaan tuo luku on "ein ganzes Kompendium der Theologie Ezechiels".²⁾

Piel-muodossa esiintyvän קָבַץ-verbin subjektina on tässäkin yhteydessä Jahve (קִבְצוּתִי אֲתָם). Objektin suhteen sitä vastoin tapahtuu muutos. Israelin huoneen אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל asemesta esiintyy poikkeuksellisesti muoto אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 'Israelin lapset' (israelilaiset; j.21), mikä sana mainitaan kirjan loppuosassa viisi kertaa.³⁾

Aivan samoin kuin vertauskuvallisella toimenpiteellä, sanojen yhdistämisellä (j. 15-20), Hesekiel tahtoi teroittaa kansalle sen yhtenäisyyden merkitystä, niin myös sanonta אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל on hänellä tätä kuvaamassa.

Puukko otaksuu jakeen Jer. 3:18 perusteella puusauvojen tarkoittavan pohjoisen ja eteläisen valtakunnan valtiikoita.

1) Ks. Schedl: mt. IV s. 434.

2) Fohreriin viitaten Schedl: mt. IV s. 434.

3) Cooke: mt. s. 402.

Efraim ja Joosef merkitsevät tässä pohjoista valtakuntaa, Israelia, ja Juudaan liittyneet israelilaiset (j. 16) Benjaminin, Simeonin ja Leevin sukuja.¹⁾ Kaikkien jäljellä olevien Israelin sukukuntien kokoaminen on tapahtuva (j. 21) "pakanakansojen keskuudesta, minne vain he ovat kulkeutuneet". Jos Hesekielin oletetaan profetoineen myös Babylo-niasta paluun jälkeisestä diasporasta, on todella vaikeata kuvitella, että juutalaiset, jotka alunperin olivat paimen-tolaisia, Kanaaniin saavuttuaan maanviljelijäkansa - jotka Babylonian vankeuden aikana yhä suuremmassa määrässä joutuivat eroon varsinaisesta elinkeinostaan maataloudesta²⁾ ja joista myöhemmän diasporan aikana on tullut yksinomaisesti kauppakansa³⁾ - voisivat liike-elämään mukautuneina tulla

-
- 1) Tässä yhteydessä Puukko esittää sangen mielenkiintoisen teorian: "Häneen (Efraimiin) liittyneet Israelin sukukun-nat ovat juuri edellä mainitut kadonneet kymmenen sukukun-taa." Puukko: mt. IV s. 285,286. Vrt. H.J.Schoeps: Zehn verlorene Stämme Israels. RGG VI (1962) p. 1876,1877. - "Efraim oli Joosefin pojista nuorempi, mutta siunatumpi kuin Manasse (vrt. Gen. 48:14) ja tuli sen vuoksi myös pohjoisen valtakunnan nimeksi. Sitä kuvaa sanonta, että Joosefin heimon sauva on Efraimin kädessä (j. 19)." Puukko: mt. IV s. 285. - Russell liittää kymmenen kadonneen heimon paluun Hes. 38. ja 39. luvuissa kuvattujen tapah-tumien yhteyteen. "Having destroyed his enemies, the Messiah then gathers together 'another multitude, which was peaceable'. These are the ten tribes. . ." Russell: The method and Message of Jewish Apocalyptic (1964)s. 303.
- 2) Suuntaus oli tämä, vaikka "juutalaisten toimeentulo oli maanviljelyksen varassa". Sanoopa senaikuinen sananlasku, että "pieni maatilkku on suuremman arvoinen kuin iso kauppapuoti". Ks. myös jatkoa Hahn: mt. s. 71.
- 3) A.Saarisalo: Pyhä maa Raamatun/^{mujinais/}tutkimuksen valossa (1955) s. 181.

kyseisessä mittakaavassa tuoduiksi takaisin.¹⁾ Kuitenkin Hesekiel yhä uudistuvasti viittaa paluun kohteeseen, heidän 'omaan maahansa' (בְּאֶרֶץ־יְהוּדָה , j. 21). - Tuomioiden on ilmeisesti täytynyt jo tapahtua, koska 'kansojen erämaahan' ei missään muodossa viitata eikä tuomiosta tulevana tapahtumana muutenkaan puhuta.

Näkymät, jotka tässä paluuta käsittelevässä kohdassa aukeavat, sisältävät voimakkaasti painotettuna kuvan Daavidista yhdistyneen Israelin kuninkaana (j. 22, 24).

Pfeifferin mukaan ei tämä messiaaninen profetia ole sopu-
soinnussa teokratian ihanteen kanssa, että Jahve itse on
oleva Israelin kuningas (34:11-16, 20, 20:33).²⁾ Hänen
väittämänsä on todella varteenotettava. On kuitenkin mer-
killepantavaa, että Daavidin arvonimenä on jakeessa 24 käy-
tetty sana מֶלֶךְ 'kuningas' ja jakeessa 25 sana
 נָשִׂיא 'ruhtinas, (valittu) edusmies'.³⁾

Hesekielin näkökantaa vastaava ajatus, jossa yhdistyy
sekä Jumalan että Daavidin palveleminen ja etsiminen,

-
- 1) Hahn esittää omalaatuisen eksegeesin koko kansan paluusta: "Vaikkakin osa juutalaisista jäi Babyloniaan, tuli kuvaannollisesti koko kansan palata takaisin Palestiinaan, olivathan kaikki suvut edustettuina kotiinpaäävien joukossa." Ks. Hahn: mt. s. 28.
 - 2) Ks. Pfeiffer: mt. s. 553.
 - 3) Ks. Koehler - Baumgartner: mt. s. 637. - Kyseisessä yhteydessä Hesekiel ei ole voinut viitata jakeeseen Jes. 9:5, sillä siinä esiintyvä sana 'ruhtinas' on eri (מֶלֶךְ־בְּרִי).

esiintyy myös Jeremiaalla (30:9) ja Hoosealla (3:5), joskin huomattavasti selvempänä. Profeetoista vain Hesekiel on käyttänyt Daavidista arvonimeä N'V] (34:24, 37:25).¹⁾ Carlson selittää, että kansa on tulevaisuudessa perivä runsaat siunaukset daavidistisen Messiaan saapumisen yhteydessä.²⁾

Plumptre muodostaa jakeiden 21-28 pohjalla systemaattisen järjestelmän, jonka mukaan kahden kuningaskunnan yhdistäminen tulisi tapahtumaan. Ensimmäinen vaihe olisi sen mukaan kansan palauttaminen (heidän) omaan maahansa (j. 21,22; vrt. Hoos. 1:11). Sitä seuraisi puhdistus epäjumalainpalveluksesta (j. 23), jonka jälkeen yhden kuninkaan - Daavidin tai Messiaan - virkaanasettaminen (j. 24,25). Jahven rauhanhallituksen perustaminen heidän kanssaan olisi seuraavana (j. 26)³⁾ ja viimeisenä tapahtumasarjassa lopullinen Jahven temppelin perustaminen maahan palanneitten keskelle (j. 27,28)⁴⁾.

Muutamit Plumptren väitteistä tuntuvat olevan vailla todellisuuspohjaa, sillä hän esittää muun muassa, ettei Israelia koskaan olisi tehty yhdeksi valtioksi Israelin

1) Ks. Lisowsky: mt. s. 962,963. Koehler - Baumgartner: mt. s. 637,638.

2) "Therefore the future, hope of restored blessing for the people is connected with a coming Davidic Messiah." Ks. R.A. Carlson: David the chosen King (1964) s. 267.

3) Juuri tätä näkemystä vastaan kritikoit Pfeiffer edellä. Jos Plumptren näkemys pitäisi paikkansa, ei kysymyksessä todellakaan olisi teokratia.

4) Ks. Plumptre: mt. II s. 267.

vuorilla¹⁾ ennen valtakunnan jakaantumista. Historia todistaa kuitenkin, että vuoden 150 eKr paikkeilla Simon Mattiaksen poika tunnustettiin kansansa johtajaksi ja ylimmäiseksi papiksi; Elul-kuun 18 päivänä vuonna 140 eKr hän julisti kansansa poliittisesti itsenäiseksi.²⁾ Samoin myös väite, jonka mukaan näin ei tulisi koskaan historiassa tapahtumaan, on osoittautunut perusteettomaksi.³⁾ Tosin täytyy myöntää, että Israelin kansan hajaannuksen päästyä ketjureaktion tavoin alkuun Sargon II:n aikana (722-705)⁴⁾ ei vielä ollut koittanut aikaa, jolloin kansa kokonaisuudessaan olisi palannut takaisin. Plumptre ymmärtää Hesekielin tarkoittavan tulevalla Daavidin hallitsemalla valtakunnalla hengellistä Israelia, joka tulisi vaeltamaan Jumalan käskyjen mukaan ja noudattamaan niitä. Tällä Israelilla ei olisi ajallista hallitsijaa, vaan Messias.⁵⁾

1) Ks. Plumptre: mt. II s. 267.

2) Ks. Giuseppe Ricciotti: The History of Israel II (1955) s. 272, 273.

3) Landau: mt. s. 83.

4) John Bright: A History of Israel (1959) s. 258. - "Although there was as yet no Jewish Diaspora all over the earth, a trend had begun which would never permanently be reversed. Israel had begun to be scattered among the nations (cf. Deut. 28:64)." Bright: mt. s. 327.

5) On vaikeata kuvitella, että Hesekielin julistus paluusta pohjimmiltaan tarkoittaisi hengellistä elämämpiiriä tai tuonpuoleisia näkymiä; siksi konkreettisia kuvia hän käyttää Israelin kansan paluusta juuri Israelin vuorille (36:8, 34:13 ym.). - Jakeen 25 perusteella tuntuu jopa omituiselta Plumptren väite, ettei paluun kohteena olisi

Rad sitä vastoin näkee kokonaisuuden: "Wo immer Hesekiel von den Zuständen des neuen Israel spricht, rechnet er durchaus mit einer innergeschichtlichen und auch politischen Existenz des Gottesvolkes in seinem angestammten Lande."¹⁾

38:8

מימים רבים תפקד באחרית השנים תבוא אל-
 ארץ משובבת פחד פקבצת פעמים רבים אל-
 הרי ישראל אשר היו לחרבה תמיד והיא פעמים
 הוצאה וישבו לבטח כלם:

Poikkeuksena edellä esiintyneistä muodoistaan tapaamme $\gamma\kappa\beta$ -verbin nyt pualin passiivissa, פקבצת 'tulla kootuksi yhteen'.²⁾ Hesekielin aikaisempaan julistukseen viitaten voidaan olettaa, että se kansa, joka Jahven toimenpiteiden seurauksena on tullut kootuksi "monien kansojen seasta . . . Israelin vuorille", on Israel (37:28).

Tutkittavanamme oleva jae liittyy kokonaisuuteen, jossa Hesekiel kuvaa pakanakansojen hyökkäystä Israeliin. Russelin mukaan pakanat edustavat inkarnoitunutta pahaa

niinkään paljon todellinen maa, josta heidän esi-isänsä olivat tulleet karkoitetuiksi . . . vaan ne osat maapalloa, joihin kristillinen kirkko on istutettu . . ."

Plumptre: mt. II s. 267,268.

1) Rad: mt. II s. 248.

2) Ks. Koehler - Baumgartner: mt. s. 820.

(Sak. 14:1) tai ne rinnastetaan pahan universaalisen val-
lan kanssa, joka on samalla kertaa sekä kosmillinen että
maallinen (vrt. luvut 38 ja 39). Nämä yhdistyneet pakana-
kansat tulevat Israelin kimppuun hyökätessään voitetuiksi
messiaanisen kuningaskunnan vihkimisen yhteydessä.¹⁾ -

Puukko tuo lisävalaistusta asiaan esittäessään ajatuksen,
että "jokainen valta, joka nousee Jumalaa ja hänen säätä-
mänsä järjestystä vastaan, on auttamattomasti ... kukistuva".²⁾

Aivan ensimmäiseksi erottuu käsiteltävämme olevasta
jakeesta ajanmääräys, jolla Hesekiel tahtoo täsmentää kuvaa-
miensa tapahtumien ajankohtaa. May selittää sanonnan
בְּאַהֲרִית הַשָּׁנִים 'vuotten lopulla' ilmentävän samaa kuin
jakeessa 16 esiintyvä בְּאַהֲרִית הַיָּמִים 'päivien lopulla'.³⁾
Hänen mielestään kysymyksessä on välittömästi uutta aika-
kautta edeltävä aika, mikä on ilmenevä Daavidin dynastian
ennalleen saattamisena.⁴⁾ Keilille puolestaan uskoo Hese-
kielin viittaneen sanonnassaan כִּי־יָמֵי רַבִּים תִּפְקַד Jesajan
kirjan jakeessa 24:22 olevaan kielikuvaan כִּי־יָמֵי
תִּפְקַדוּ.⁵⁾ Viitaten useihin Vanhan Testamentin kohtiin
(Gen. 49:1; Num. 24:14; Jes. 2:2; Dan. 10:14; Miika 4:1)

1) Ks. Russell: mt. s. 298,303.

2) Ks. Puukko: mt. IV s. 286.

3) Vastaavia ajanmääräyksiä esiintyy Jer. 30:24; 48:47, 49:
39; Hoos. 3:5 ym.

4) Ks. May: mt. VI s. 274.

5) Ks. Keil: mt. II s. 162.

Plumptre selittää kyseisen ajanmääräyksen tarkoittavan tässä messiaanista aikakautta.¹⁾ Fohrer esittää kuitenkin päinvastaisen eksegeesin ilmauksen ר'י'ר'ר'ר' 'pitkien aikojen perästä' ("nach geraumer Zeit") pohjalta. Sen mukaan mainittu ilmaus ei ole missään tapauksessa ymmärrettävissä eskatologiseksi tai edes apokalyptiseksi termiksi, joskin Hesekiel ulottuu muutamilta julistuksensa osilta aina eskatologian rajalle saakka.²⁾

Vielä ei kuitenkaan ole tullut aika, jolloin Goog tuodaan Israelin maahan, sillä ensin täytyy juutalaisten tulla kootuksi takaisin³⁾ (ks. Joos. 23:1; Jer. 15:3; Neh. 7:1). Tuota aikaa on kuvattu kolmella selvästi erottuvalla merkillä (j. 8). Ensiksikin 'maa' (tarkoittaa ilmeisesti israelilaisia)⁴⁾ 'on tointunut miekan jäljiltä'. Tällä Hesekiel tuskin kuvaa sitä että Israel olisi lopullisesti lakannut sotimasta (Miika 4:3)⁵⁾, vaan kansa on joutunut kokemaan todella ahtaita aikoja. Näky voidaan tulkita tarkoittavaksi Babylonian vankeudesta paluuta, sillä jo eksiilin aikana israelilaiset todellakin tointuivat vähitellen miekan

-
- 1) Ks. Plumptre: mt. II s. 286. - Myös Puukko on päätenyt samantapaiseen tulokseen (mt. IV s. 286).
 - 2) Ks. Fohrer - Galling: mt. s. 216.
 - 3) Ks. Kraetzschar: mt. s. 256.
 - 4) Profeetta puhuu usein 'Israelin maasta' tai 'vuorista', ikään kuin ne olisivat itse Israel (Hes. 7:2, 21:7 s, 36:6, 38:8, 6:2 s, 35:12, 36:1,4,8). Ks. Rad: mt. II s. 237,238.
 - 5) Aseiden hävittäminen tapahtuu vasta Googin sodan jälkeen. Vrt. Schedl: mt. IV s. 436.

jäljiltä. Mutta jos ja kun sana $\Upsilon\Gamma\aleph$ vetää näkymät läheiseen yhteyteen Israelin maan kanssa, lienee kysymyksessä kaukaisempi tapahtuma.¹⁾

Sanonta 'koottu monien kansain seasta' antaa jälleen tilaa kahdelle olettamukselle, joiden mukaan näkymä voidaan tulkita koskemaan sekä Babyloniasta että laajemmasta eksii- listä tapahtuvaa paluuta. Plumptre yhtyy jälkimmäiseen olettamukseen selittäen sanaan $\aleph\aleph$ ("zahlreich, viel")²⁾ viitaten, että kysymyksessä todellakin olisi kotiutumisen laajemmasta diasporasta kuin Hesekielin aikaisesta.³⁾ Missään tapauksessa ei Israelin paluu maahansa ole kokenut täyttymystä historiassa vielä toistaiseksi.⁴⁾

Kontekstistä ilmenee myös, että Googin on tultava Israelin vuorille, 'jotka kauan aikaa olivat olleet raunio- maana'. Sana $\aleph\aleph\aleph$ ("beständig, unablässig")⁵⁾ kuvaa suhteellisen pitkää aikaa. Täten on oletettavissa, että se tarkoittaa pitempää ajanjaksoa, kuin mitä Babylonian maanpakolaisuudessa kulunut aika oli.⁶⁾ Ja varsinkin kun

-
- 1) Mahdollisesti juuri kyseisestä ahdistuksen ajasta puhuvat Deut. 28:58-68 ja Jes. 3:16-26.
 - 2) Koehler - Baumgartner: mt. s. 867.
 - 3) Plumptre: mt. II s. 286.
 - 4) "Mit der Rückkehr Israels in sein Land ist die Geschichte keineswegs abgeschlossen." Schedl: mt. IV s. 434.
 - 5) Ks. Koehler - Baumgartner: mt. s. 1031.
 - 6) ". . . gathered out of many peoples, points also beyond the Babylonian captivity to the dispersion of Israel in all the world, which did not take place till the second destruction of Jerusalem, and shows that $\aleph\aleph\aleph$ denotes

kysymystä tutkii kyseisessä tekstiyhteydessä, tulee mainittuun johtopäätökseen. Aadlers ottaa huomioon väitteen, jonka mukaan Hesekiel olisi tarkoittanut juuri Babylonian vankeutta. Mainittu olettamus voidaan hänen mielestään johtaa siitä tosiasiasta, että Hesekiel profetoi Baabelissa. Samoin myös puhe toipumisesta tuo mieleen vapautumisen tuosta eksiilistä. Aadlers päätyy kuitenkin toisenlaiseen lopputulokseen sanoessaan, että kyseistä aikaa kuvaavat termit viittaavat kaikkien historiallisten tilanteiden taakse, aina Herran suureen päivään saakka, jolloin maa on oleva täynnä Jumalan kunniaa (Hab. 2:14), koska näiden tapahtumien perimmäisenä syynä on Jumalan nimen kirkastaminen (j. 7.8).¹⁾

Hesekiel pyrkii siis paljastamaan lopunajan tapahtumia; näin menetellen hän on laskenut perustan myöhemmälle juutalaiselle ilmestyskirjallisuudelle.²⁾

a much longer devastation of the land than the Chaldean devastation was." Keil: mt. II s. 164.

- 1) J.G.Aadlers: Gog en Magog in Ezechiel (1951) s. 166-168.
Samoin myös Schedl: mt. IV s. 436.
- 2) Ks. Puukko: mt. IV s. 286.

1) Aadlersin väite on, että "The devastation of the land by the Chaldeans was not as complete as that by the Assyrians."

2) Ks. Lindqvist: mt. IV s. 286.

3) A. Loeb: The Prophets of the Bible, vol. II, p. 231. "The devastation of the land by the Assyrians was not as complete as that by the Chaldeans." Tuom. 3:87.

38:12

לששן שלשן ולבז בז להשיב ידך על-
 הרבות נושבת ואל-עם מאסף מגוים עשה
 פקנה וקנין ישיב על-טבור הארץ:

Tässä kohdassa on Israelin heimon paluuta kuvaamassa verbi קָטַף 'koota, ottaa pois'¹⁾; joka esiintyy pualin perfekti -muodossa קָטַף.²⁾ Kokoaminen on siis jo Jahven toimesta tapahtunut tosiasia. Tekstiyhteys (j. 8,14) antaa ymmärtää, että Israel (j. 37:28) on ollut kokoamisen kohteena. Paluu on tapahtunut מִן הַגּוֹיִם 'pakanakansoista', ja Israel on saapunut määränpäähensä 'Israelin vuorille' (j. 8). Hesekiel painottaa voimakkaasti ajatusta, jonka mukaan Jumala on määrätyn maan ja kansan Jumala. Jerusalemin maailman keskus ja Palestiina 'maan napa'³⁾. Tässä on mahdollisesti viittaus Jes. 2:3 (vrt. Miika 4:2), jonka mukaan kerran on tuleva aika, jolloin "Siionista lähtee laki ja Jerusalemin Herran sana".

1) Kyseinen verbi esiintyy myös jo aikaisemmin käsitellyssä tekstiyhteydessä 11:17.

2) Ks. Lisowsky: mt. s. 130.

3) A.Lods: The Prophets and the Rice of Judaism (1950) s. 231. - Kielikuva 'maan napa' esiintyy muualla vain Tuom. 9:37.

Maa, johon Goog tulee hyökkäämään, kuvataan tässä suojattomaksi, sillä כָּל־שׂוֹמְרֵי הַחֹמָה "he asuvat muuria vailla kaikki tyyni" (j. 11).¹⁾ Kuitenkin jakeessa 36:35 Hesekiel oli ennustanut, että maanpaosta kotiin palanneet juutalaiset linnoittaisivat kaupunkinsa.²⁾ Mahdollisesti hänellä oli silmiensä edessä alkuaika uudessa Palestiinassa, jolloin ei vielä oltu ehditty rakentaa muureja kaupunkien ympärille.³⁾ Tuon ajan kuvaan kuuluivat erottamattomasti juuri linnoitetut kaupungit, joskin pienimmät niistä olivat vailla muureja (Deut. 3:5). Se, että Hesekiel varta vasten mainitsee muurien puuttumisen, viittaa - kun tekstiyhteys otetaan huomioon - myöhempään aikaan. Jakeen 11 perusteella voi myös olettaa, että lopunajan Israel ei enää ole ajateltavissa kauppakansaksi, vaan jälleen maanviljelystä ja karjanhoitoa harjoittavaksi.⁴⁾

Koko tekstiyhteys huomioonotettuna joutuu päätymään tulokseen, että tämä kuvaus Israelin elämäntavasta viittaa Babylonian vankeutta seuraaviin aikoihin, Messiaan päiviin.⁵⁾

-
- 1) Vastaava ilmaus esiintyy Jer. 49:31, joskaan se ei tarkoita Israelia.
 - 2) Ks. Puukko: mt. IV s. 287.
 - 3) Ks. Fohrer - Galling: mt. s. 216.
 - 4) Ks. Kraetzschmar: mt. s. 257. Samoin myös Cooke: mt. s. 412.
 - 5) Keil: mt. II s. 165.

39:27

בשובבי אותם לך העמים וקבצתי אתם
 מארצות אִיִּבִּיהֶם ונקדשתי גם לְעֵינֵי הָאֲדוּמִים
 רַבִּים:

Tämä Hesekielin kirjan viimeinen paluuta koskeva ennustus on aikahistoriallisesti ja julistuksellisesti¹⁾ hänen paluujulistuksensa huippu, koska se esiintyy 'puhtaaksi viljeltynä' (j. 28). Jakeet 21 ja 22 viittaavat aivan ilmeisesti Israelin maahan tapahtuvaan Googin hyökkäykseen. Jahven tuhottua pakanakansojen armeijat Israelin vuorilla kansa viimeinkin ja lopullisesti (j. 22) tulee tietämään, että Herra on heidän Jumalansa. Silloin myös pakanakansat tajuavat Israelin pakkosiirtolaisuuden todelliseksi syyksi syntivelan (j. 23). Jos oletetaan, että mainitut jakeet ovat oikealla paikallaan²⁾ käy tekstiyhteydestä ilmi, ettei Israel ennen Googin hyökkäystä ole tullut kokonaisuudessaan kootuksi, tai sitten jakeet 25-29 ovat vain edellisten lukujen esittämien näkymien toistoa.

Kuten useimmissa käsittelyissämme jakeissa myös tässä קָבַץ-verbi esiintyy piel muodossa קָבַצְתִּי "Minä (Jahve)

- 1) Puukko selittää mainittujen jakeiden parhaiten sopivan lukujen 34-37 loppuun; mt IV s. 288.
- 2) Tästä eivät kuitenkaan kaikki tutkijat ole samaa mieltä, vaan jakeet 25-29 selitetään lukujakson 34-37 loppuun kuuluviksi. Ks. Herrmann: mt. s. 251.

kokoan yhteen".¹⁾ Jakeessa 39:27 ei objektin rajoitusta ilmene kuten edellisissä Raamatun kohdissa. Sitä vastoin uuden vivahteen tuo ilmaus אָשִׁיב אֶת־שִׁבְתֵי יַעֲקֹב "käänän Jaakobin kohtalon", mikä rinnastetaan ajatusrakennelmaan וְרַחֲמֵי כָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל "ja armahdan kaikkea Israelin heimoa".²⁾

Jahve kokoaa siis kansansa מִן־הָעַמִּים "kansojen seasta" ja מֵאֲרָצוֹת אִי־בִיהֶם "vihamiestensä maista". Jälkimmäinen ilmaus esiintyy vain Hesekielillä, joka tässä yhteydessä on oletetusti viitannut Lev. 26:34-45.³⁾ Israel on jälleen tunteva, että Jahve on sen Jumala. Tämä ei kuitenkaan tapahdu varsinaisesti Googin tuhoamisen, vaan itse kansan vapauttamisen ja takaisintuomisen perusteella (j. 28).⁴⁾ Jae 29 johtaa eräät tutkijat eksegeesiin, jonka mukaan "Hesekielkin lopulta Jeremian tapaan siirtää uskonnon keskuksen kaikesta ulkonaisesta ihmisen sydämeen ja odottaa yksinomaan Jumalalta sen uudistusta"⁵⁾ (Joel 2:28; Sak. 12:10; Ap 2:17).⁶⁾

-
- 1) Koehler - Baumgartner: mt. s. 820.
 - 2) Vastaava ilmaus esiintyy myös Jeremiaalla 33:26, 12:15 ja 31:20 sekä Jes. 14:1. Cooke: mt. s. 422.
 - 3) Cooke: mt. s. 423.
 - 4) Kraetzschmar: mt. s. 261.
 - 5) Puukko: mt. IV s. 290.
 - 6) Todettuaan, ettei mainittu näkymä ole vielä toteutunut kristillisen kirkon, juutalaisten tai pakanakansojen kohdalla, Plumptre joutuu kysymään: Tuleeko tämä koskaan toteutumaan maan päällä vai vasta perillä? Plumptre: mt. II s. 306.

Cornill puhtaaksiviljelee paluujatituksen hengellistä Israelia koskevaksi.¹⁾ Esran ja Nehemian aikaista paluuta silmälläpitäen joutuu todellakin kysymään, onko oikeutettu Brightin väite, että Israelin historia Israelina päättyi silloin.²⁾ Sitä se todellakin on, mikäli Israelin heimoa pyritään tarkastelemaan yhtenä kokonaisuutena. Viime vuosituhansien aikana siitä on laajan hajaannuksensa takia ollut mahdotonta muodostaa mitään yhtenäistä historian kuvaa. Tälle hetkellä Israelin historia kuitenkin jatkuu.³⁾ Ilmauksessa וְלֹא־אוֹתִיר עוֹד כְּהֵם שׁ "enkä jätä sinne jäljelle ainoatakaan heistä" (vrt. Jes. 66:20) Hesekiel lopuksi vetää esiin näkymät, joiden mukaan hänen paluujulistuksensa täyttymys - joskin hän odotti sen toteutumista mahdollisesti juuri Babyloniasta paluun yhteydessä - kuuluu vielä tulevaisuuteen.

-
- 1) "Da nach 20:38 ja die וְלֹא־אוֹתִיר עוֹד כְּהֵם שׁ überhaupt gar nicht in das Land Israel zurückkehren, so ist es ganz angemessen, von dieser Gemeinde der Endzeit zu sagen, dass bei ihr כְּהֵם (cf. dagegen v. 23) nicht mehr vorkomme, dass sie nicht mehr ein בֵּית כְּרִי sein werde." Cornill: mt. s. 432.
- 2) Ks. Bright: mt. s. 447. - Hän tosin myöntää sen jatkuvan judaismissa.
- 3) "For thousands of years our prophets and seers have awaited the ingathering of the exiles, and only in our generation has it come to pass." D. Ben-Gurion: The Ingathering of the Exiles and an Exemplary Nation; In the Time of Harvest (1963) s. 125.